

DOSTOP DO GEODETSKIH PODATKOV

Irena Ažman

POVZETEK:

Geodetska uprava Republike Slovenije je omogočila vpogled v geodetske podatke zemljiškega katastra, katastra stavb, geodetskih točk in registra prostorskih enot z ustrežno kartografsko podlago. Izdelani vpogledovalniki so dostopni na portalu <http://prostor.gov.si/>.

1 UVOD

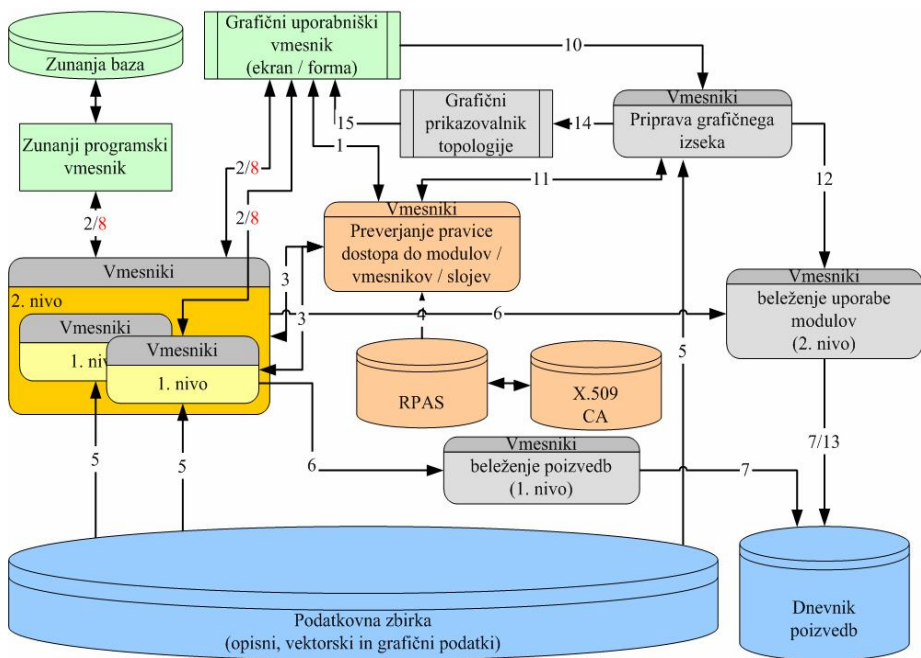
Geodetska uprava Republike Slovenije (Geodetska uprava) je konec meseca avgusta omogočila vpogled v geodetske podatke zemljiškega katastra, katastra stavb, geodetskih točk in registra prostorskih enot z možnostjo izbire ustrezne kartografske podlage.

Vpogledovalnik v geodetske podatke je rezultat večletnega skupnega dela Geodetske uprave Republike Slovenije, Centra Vlade Republike Slovenije za informatiko (CVI) in Geodetskega inštituta Slovenije (GI). Prvi pogoj je bila vzpostavitev kakovostnih geodetskih evidenc v elektronski obliki, kar je opravila Geodetska uprava v preteklih letih; te evidence so bile v drugi fazi vključene v distribucijsko okolje geodetske službe in se ažurno vzdržujejo. Distribucijsko okolje se nahaja na CVI-ju in zagotavlja pogoje za množično računalniško uporabo geodetskih podatkov, do katerih je možno dostopati na hiter, varen in preprost način. Osrednji del distribucijskega okolja predstavljajo baze geodetskih podatkov, namenjene izdajanju, sestavni del okolja pa so še vmesniki za dostop do podatkov, drugi potrebni spremljajoči podatki o transakcijah in uporabnikih ter ustrezni programski moduli. Izdelan vpogledovalnik v podatke je le manjši, navzven viden del celotnega sistema in je dostopen na portalu <http://prostor.gov.si/>.

2 DISTRIBUCIJSKO OKOLJE

Posamezne geodetske podatkovne zbirke, namenjene izdajanju podatkov, se nahajajo na CVI-ju že od leta 1997. Prva tovrstna zbirka je bil register prostorskih enot, sledila je opisna baza zemljiškega katastra. V atributne podatke registra prostorskih enot so lahko vpogledovali vsi uporabniki v državni upravi, priključeni na HKOM. V centralno bazo zemljiškega katastra, najprej locirano na GU, kasneje pa replicirano tudi na CVI, so bili konec leta 2001 omogočeni vpogledi vsem upravnim enotam, kasneje pa še drugim uporabnikom v državni upravi. Istega leta je bila izdelana tudi programska rešitev PREGIZ, ki je izvajalcem geodetskih storitev testno omogočala vpoglede v opisne in grafične podatke zemljiškega katastra (z ustrežno geodetsko podlago).

Novo distribucijsko okolje je rezultat sistemskega pristopa k zagotovitvi računalniškega dostopa do geodetskih podatkov. Za razliko od produkcijskih baz so vse podatkovne zbirke zapisane v enotnem formatu, neodvisnem od produkcije. Tako se v novem, enotnem distribucijskem okolju nahajajo opisni in grafični podatki zemljiškega katastra, katastra stavb, registra prostorskih enot, registra zemljepisnih imen, geodetskih točk, v obliki datotek pa so zapisane rastrske slike načrtov in kart od merila 1 : 5000 do 1 : 750 000. Podatkovne baze se na podlagi podatkov v produkcijskih bazah **vzdržujejo enkrat dnevno**, medtem ko se rastrski podatki osvežujejo ob spremembah. Distribucijske baze so tudi prirejene potrebam izdajanja, tako da omogočajo čim hitrejšo poizvedovanje in povpraševanje po podatkih, ki so vsebovani v njih. Enotna struktura zapisa vseh podatkov v distribucijskem okolju omogoča tudi hitrejšo in učinkovitejšo povezovanje podatkov iz različnih podatkovnih zbirk. Direktni dostop do distribucijskih podatkov ni mogoč, vsa poizvedovanja in povpraševanja so izvedena preko vmesnikov. Pri izgradnji distribucijskega okolja je bilo namreč upoštevano pravilo, da uporabniki do podatkov ne dostopajo neposredno, pač pa je dostop možen samo na podlagi v distribucijsko okolje vključenih vmesnikov, ki omogočajo in zagotavljajo kontroliran dostop in uporabo geodetskih podatkov.

Slika 1: Struktura distribucijskega okolja.

Osnovni koncept delovanja distribucijskega okolja vsebuje sistem vmesnikov na dveh ravneh:

- vmesniki na prvi ravni izvedejo dejansko poizvedovanje nad podatkovnimi zbirkami,
- vmesniki na drugi ravni pa preverijo, da katerih vmesnikov na prvi ravni ima uporabnik pravico uporabe, in kličejo te vmesnike.

Uporabniku so dostopni le vmesniki na drugi ravni in jih lahko uporabi tudi v svojih računalniških programih.

Distribucijsko okolje je namenjeno različnim vrstam izdajanja geodetskih podatkov. V prvi fazi so bili izdelani vpogledi v geodetske podatke, v fazi izdelave pa je tudi posredovanje podatkov ter naročanje, priprava in vročanje potrdil iz zbirk geodetskih podatkov.

3 VPOGLEDOVALNIKI V GEODETSKE PODATKE

Vpogled v geodetske podatke je zaenkrat možen na tri načine:

- vpogled v geodetske podatke za registrirane uporabnike,
- javni vpogled v podatke o nepremičninah,
- vpogled v podatke o nepremičninah v lasti posamezne osebe.

Vpogled v geodetske podatke za registrirane uporabnike je namenjen predvsem uporabnikom v javni upravi, geodetskim in drugim podjetjem, agencijam ipd. Omogoča vpogled v opisne in grafične geodetske podatke, za uporabnike z ustrezno zakonsko osnovo pa tudi vpogled v osebne podatke. Sestavljen je iz dveh delov – opisnega in grafičnega. Uporabniku so omogočeni različni načini poizvedovanj glede na njegove pravice in potrebe, kot so poizvedovanja na podlagi številke parcele, številke stavbe ali njenega naslova, po imenu oziroma nazivu lastnika, če uporabniku zakon dovoljuje uporabo osebnih podatkov, in druga. Poleg poizvedovanja vključuje grafični del vpogledovalnika funkcije za spreminjanje vsebine (uporabnik sam izbere vsebine, katerih grafični prikaz želi) in območja prikaza (s spreminjanjem merila in premikanjem po grafičnem prikazu –

Iskanje po naslovu

Iskanje po UE

Iskanje po občini

Iskanje po naselju

Iskanje po ulici

Iskanje po šolskem okolišu

Volišče - DZ

Volišče - lokalne volitve

Iskanje po volišču - DZ

Ime občine

Ime naselja

Ime volišča

Rezultat poizvedbe:

Zadetkov: 12

1 Naprej

Volilna enota	Volilni okraj	Naziv volišča			
Volilna enota 4	Ve 4 - 10. Volilni okraj	AMD Domžale, Krakovska cesta 18			
Volilna enota 4	Ve 4 - 10. Volilni okraj	Gasilski dom Domžale, Savska cesta 2			
Volilna enota 4	Ve 4 - 10. Volilni okraj	Gasilski dom Študa, Študljanska c. 39			
Volilna enota 4	Ve 4 - 11. Volilni okraj	ZSČ Domžale, Ljubljanska cesta 36, Domžale			
Volilna enota 4	Ve 4 - 11. Volilni okraj	Galerija Domžale, Mestni trg 1, Domžale			
Volilna enota 4	Ve 4 - 11. Volilni okraj	KS Vendija Perka Domžale, Ljubljanska c.58			
Volilna enota 4	Ve 4 - 11. Volilni okraj	OŠ Domžale I, Bistriška c. 19, Domžale			
Volilna enota 4	Ve 4 - 11. Volilni okraj	OŠ Domžale II, Bistriška c.19, Domžale			
Volilna enota 4	Ve 4 - 11. Volilni okraj	OŠ Rodica, Kettejeva ul.13, Domžale			

Slika 2: Iskanje po volišču.

sliki), merjenje razdalj ter druge funkcije. Vpogled v podatke za registrirane uporabnike se uporabniku omogoči po podpisu pogodbe o uporabi podatkov z Geodetsko upravo Republike Slovenije, uporabnik pa potrebuje tudi dovolilnico za računalniški dostop do podatkov ter uporabniško ime in geslo.

Javni vpogled v podatke o nepremičninah skladno z geodetsko zakonodajo vsakomur omogoča vpogled v podatke o nepremičnini na podlagi identifikatorja nepremičnine. Tako lahko vsakdo na podlagi parcelne številke in katastrske občine pridobi grafične in podrobne opisne podatke o parceli, vključno s podatki o lastniku parcele (brez EMŠO-ja). Na enak način je možen tudi vpogled v podatke katastra stavb ter registra prostorskih enot. V prvi fazi je storitev plačljiva z E-moneto in je torej na voljo samo naročnikom Mobitela, čim pa bo možno, bodo vključeni tudi drugi načini mikroplačil.

Iskanje po parceli

Preostali čas pregledovanja:

Katastrska občina

Parcelna številka

Rezultat poizvedbe:

Zadežkov: 1

Šifra katastrske občine	Ime katastrske občine	Parcelna številka	Površina			
1966	SELO	678/1	409			

Slika 3: Brezplačni info-podatki o iskani parceli pri javnem vpogledu.

REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA KOLJIVJE, PROSTOR IN ENERGIJO **GEODETSKA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE**

Uporabnik: Javni Ponedeljek, 06. September, 2004 21:42:53

Transakcijska številka: 68004250

Preostali čas pregledovanja:

Seznam sosednjih parcel na parceli:
 Katastrska občina: 1966 SELO
 Parcelna številka: 678/1

Šifra katastrske občine	Ime katastrske občine	Parcelna številka	Površina	
1966	SELO	676/1	464	
1966	SELO	677/3	450	
1966	SELO	677/6	281	
1966	SELO	678/1	409	
1966	SELO	678/2	599	
1966	SELO	682/1	1316	

Slika 4: Seznam sosednjih parcel pri javnem vpogledu.

Vpogled v podatke o nepremičninah v lasti posamezne osebe omogoča brezplačen vpogled v nepremičnine, evidentirane v zemljiškem katastru in katastru stavb. Možno je vpogledati v grafične in opisne podatke o posamezni nepremičnini (delu stavbe ali parceli). Za tovrsten vpogled uporabnik potrebuje kvalificirano digitalno spletno potrdilo. Na ta način je med drugim omogočeno, da vsak lastnik preveri pravilnost evidentiranja podatkov o nepremičninah v njegovi lasti v evidencah zemljiškega katastra in katastra stavb.

Dodatne informacije in potrebne obrazce lahko dobi uporabnik v Geoinformacijskem centru Geodetske uprave Republike Slovenije, po elektronski pošti gu.gic@gov.si, prostor@geod-is.si ali na spletnih straneh Geodetske uprave Republike Slovenije <http://www.gu.gov.si>, Geodetskega inštituta Slovenije <http://www.geod-is.si> oziroma na spletni strani <http://prostor.gov.si>, kjer so pri vsaki vrsti vpogleda navedene povezave do zelenih dokumentov.

4 NAČRTI ZA NAPREJ

Skladno s strategijo geodetske uprave na področju izdajanja, to je predvsem zagotovitev enostavnega in hitrega dostopa do geodetskih in drugih prostorskih podatkov vsem uporabnikom, predvsem z uporabo elektronskega poslovanja, se bodo v prihodnosti nadaljevale aktivnosti pri uporabi geodetskih podatkov. Aktivnosti, ki so bile v preteklosti usmerjene predvsem v izgradnjo osnovnega distribucijskega okolja in zagotavljanje vpogledov v geodetske podatke, bodo v naslednjih letih v okviru finančnih možnosti usmerjene (poleg izdelave uradnih potrdil) predvsem v izdelavo osnovnih spletnih storitev, ki bodo uporabnikom omogočale dnevno vzdrževanje podatkov v lastnih sistemih oziroma neposredno integracijo teh podatkov v druge uporabniške sisteme, nadaljnjo optimizacijo obstoječega sistema ter prilagoditev nekaterih obstoječih rešitev posameznim večjim skupinam uporabnikov.

Literatura in viri:

Vmesna in končno poročilo izvedbe projekta.

Ažman, I. (2003). *Razvoj in vzpostavitev distribucijskega okolja za izdajanje podatkov geodetske službe, Posvetovanje INDO 2003, Portorož.*

Mladenovič, U. (2003). *Distribucijsko okolje geodetskih podatkov. Geodetski vestnik, 47/2003 – 4.*

Žvokelj Pegan, B.; Vrečar, S.; Mladenovič, U. (2004). *Elektronski dostop do geodetskih podatkov za pravne osebe. Posvetovanje INDO 2004, Portorož.*

Irena Ažman, univ. dipl. inž. geod.

Geodetska uprava Republike Slovenije, Zemljemerska ulica 12, SI-1000 Ljubljana

E-pošta: Irena.Azman@gov.si